

Fyndregler med provinskataloger

Användarmanual

Författare: Johan Nilsson

Senast uppdaterad: 2022-03-24

Bakgrund

De regionala rapportkommittéerna för fåglar publicerade tidigare så kallade rapportmallar. Dessa utgavs med jämna mellanrum i respektive regional fågeltidsskrift. Rapportmallen angav vilka observationer som var intressanta och skulle rapporteras vidare till rapportmottagaren vid årets slut.

Inom entomologin (och botaniken?) publicerade man landskapskataloger som angav om arter var noterade eller inte från landskapet. Dessa landskapskataloger var i regel nationella och publicerades i Entomologisk tidskrift. En del landskapskataloger var dessutom tidsuppdelade med, till exempel, ett värde före 1975 och ett annat efter. Även inom botaniken t.ex. för mossor har det också sammanställts från vilka landskap en art är känd.

När rapportsystemet för fåglar, som skulle komma att kallas Svalan, lanserades i juni 2000 fanns rapportmallarna implementerade som ett filter med två funktioner; en signal till rapportören att nu rapporterar du ett något speciellt, ett filter så att den som skulle kvalitetssäkra kunde hitta intressanta fynd.

Landskapskatalogerna fick samma uppgift, att varna rapportören för att en art aldrig tidigare noterats i landskapet samt att ge en möjlighet att filtrera fram nya landskapsfynd. Så småningom fick landskapskataloger heta provinskataloger då lappmarkerna ersatte själva landskapet Lappland. Numera finns även havsområden med för att kunna hantera marina arter.

Startsidan

Överst finns en sökruta för att söka fram specifika arter eller grupper, och längst till höger möjligheten att logga in.

Här visas också de artgrupper du har behörighet till.

En text förklarar bakgrunden till systemet samt länkar till denna manual.

Till vänster listas de artgrupper som har en provinskatalog. Klicka på namnet för att välja artgrupp.

I högerkanten ser man hur många taxa som saknar regler.

Behörighet

Som inloggad kan du arbeta med alla de regionerna och/eller artgrupper du har behörighet till samtidigt utan att behöva byta roll.

Art/region-vy

The screenshot shows the 'Art/region-vy' interface. Red arrows point to the following elements:

- Filtervärden vid start**: Points to the filter buttons at the top (Art, Underart, Morfotyp, Noterad, Alla med frekv./reprod.).
- Hämta regler som gällde**: Points to the date selector (2022-02-01).
- Kryssa om havsområden ska visas**: Points to the checkbox labeled 'Havsområden'.
- Välj mellan provins, län och rapportområde**: Points to the dropdown menu labeled 'Provins'.

The interface displays a list of taxa (20) with columns for regions (Sk, Bl, Sm, ÖI, Go, Ha, Bo, Ds, Vg, Nä, Ög, Sö, Up, Vs, Vr, Dr, Gä, Hs, Me, Än, Vb, Nb, Hr, Jä, Äs, Ly, Pi, Lu, To). The taxa listed are *Silverfläckad sorgfluga* (*Anthrax trifasciatus*) and *Anthrax anthrax*.

Arterna (och andra taxa) visas i tre olika vyer:

- Arterna i vänsterkant med regionerna som kolumner. Vyn visar då om arten är noterad, vilka som har en regel och om det finns godkända fynd. Klicka på en "cell" för att uppdatera arten.

The screenshot shows the 'Taxa' view. The table has columns for taxa (left) and regions (top). The taxa listed are *Rödhalssad gås* (*Branta ruficollis*), *Dvärgkanadagås* (*Branta hutchinsii*), *Dvärgkanadagås, underarten hutchinsii* (*Branta hutchinsii hutchinsii*), and *Dvärgkanadagås, underarten minima* (*Branta hutchinsii minima*). The regions listed are Sk, Bl, Kr, Ös, Jö, ÖI, Go, Ha, Gö, Bo, Ds, Vg, Nä, Ög, Sö, St, Up, Vs, Vr, Dr, Gä, Hs, Me, Än, Vb, Nb, Hr, Jä, Sö, No.

- Vald art (taxon) med regionerna i vänsterkant. Visar reglerna i sammanfattning. För att uppdatera arten, klicka på pilen i högerkanten.

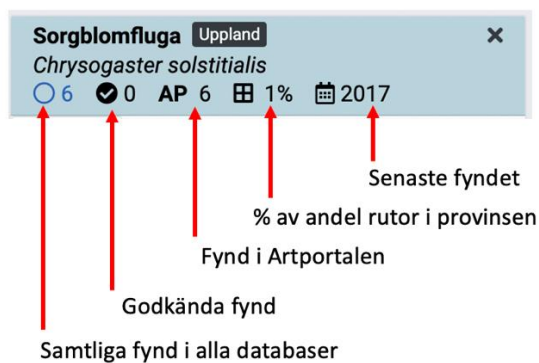
The screenshot shows the 'Arter' view. The table has columns for taxa (left) and regions (top). The taxa listed are *Rödhalssad gås* (*Branta ruficollis*), *Dvärgkanadagås* (*Branta hutchinsii*), *Dvärgkanadagås, underarten hutchinsii* (*Branta hutchinsii hutchinsii*), and *Dvärgkanadagås, underarten minima* (*Branta hutchinsii minima*). The regions listed are Skåne, Blekinge, Östra Småland, and Jönköping. The table shows the number of observations (AP) and the percentage of observations (AP%) for each region.

- Vald region och arterna (taxa) visas i vänsterkant. Visar reglerna i sammanfattning. För att uppdatera arten, klicka på pilen i högerkanten.

The screenshot shows the 'Skåne (Rapportområde)' view. The table has columns for taxa (left) and regions (top). The taxa listed are *Rödhalssad gås* (*Branta ruficollis*), *Dvärgkanadagås* (*Branta hutchinsii*), *Dvärgkanadagås, underarten hutchinsii* (*Branta hutchinsii hutchinsii*), and *Dvärgkanadagås, underarten minima* (*Branta hutchinsii minima*). The regions listed are Skåne, Blekinge, Östra Småland, and Jönköping. The table shows the number of observations (AP) and the percentage of observations (AP%) for each region.

Uppdatera regler

Fönstret för att uppdatera regler ersätter fönstret för filter när du klickar på en art/provinskombination i någon av de tre vyerna. Högst upp visas statistik för arten. Statistiken visar alla fynd som finns i de databaser som skördas men fynden i Artportalen är redovisade separat. Klickar du på den blå siffran kommer du till fyndkartor där det går att söka fram fynden. För att återgå till filterfönstret, tryck på x.

Det finns flera olika slags regler: statusregler, periodregler, aktivitetsregler och uppmaningsregler. Den första är den som innehåller bl.a. information från landskapskatalogerna, d.v.s. artens förekomst i regionen. De andra ger möjligheter att mer detaljerat varna rapportörer beroende på när, vilket antal eller vilken aktivitet som är rapporterad samt vilka fält som inte är ifyllda.

Statusregler

Anger artens (taxonets) status i regionen.

Sorgblomfluga **Uppland** ×
Chrysogaster solstitialis
6 0 AP 6 1% 2017

Status **Period** **Aktivitet** **Uppmaning**

Ny statusbedömning

Status ☐ Ospontan
☐ Noterad
☐ Ej noterad
☐ Avancerat val

Giltighetsperiod
Tills vidare **Till slutdatum**
2022-02-10

Meddelande till rapportör
Inget meddelande ▾

☐ Nationell validering krävs
Intern kommentar

Avbryt Spara

Status är uppdelad i två nivåer:

Först anger man om arten är noterad eller inte i regionen. Om arten aldrig har noterats är det lämpligt att man fyller i meddelandetyp och en text (se nedan) som informerar om detta så att rapportör av arten få en varning att arten inte är tidigare känd från området. Med denna status kan en verifierare också filtrera fram fynd som är nya för regionen. Detta är den typiska information en provinskatalog håller, sedd eller inte sedd under en tidperiod. Här går också att ange om en art anses vara spontan i regionen. Då blir alla fynd klamrade [artnamn] i listvisningar.

Ny statusbedömning

Status ☐ Ospontan
☐ Noterad
☐ Ej noterad
☐ Avancerat val

Den andra nivån är när det finns mer detaljerad information om hur frekvent en art är och/eller huruvida arten reproducerar sig i området. För att kunna ange frekvens eller reproduktion, markera först "Avancerat val". För "Avancerat val" måste åtminstone en av frekvens och reproduktion fyllas i.

Ändra statusbedömning

Status ☐ Ospontan

☐ Noterad
☐ Ej noterad
☒ Avancerat val

Frekvens Reproduktion

✓ Välj

Mkt allmän
Allmän
Sparsam
Sällsynt/lokal
Oregelbunden
Mkt sällsynt (10-100 fynd)
Extremt sällsynt (1-10 fynd)

Ändra statusbedömning

Status ☐ Ospontan

☐ Noterad
☐ Ej noterad
☒ Avancerat val

Frekvens Reproduktion

Välj

Välj minst en

Giltighetsperiod

Tills vidare Till slut

1800-01-01

✓ Välj

Bofast
Naturaliserad
Troligen bofast
Tillfälligt reproducerande
Utgången
Osäker

Giltighetsperiod

En regel har alltid en period som den gäller för. Perioderna kan inte överlappa och måste gå kloss i varandra. Ange "Tills vidare" om inget slutdatum behöver anges. 1700-01-01 är default startdatum. Om man skapar en ny regel ändras tidigare regler med tillsvidare som slutdatum till gårdagens datum.

Giltighetsperiod

Tills vidare Till slutdatum

2022-02-21

Meddelande till rapportör

Ett fynd som uppfyller en fyndregel är antingen intressant eller försett med varning. Ett fynd fått som fått epitetet intressant är på något sätt udda och förtjänar att lyftas fram. Ett intressant fynd måste inte nödvändigtvis verifieras. Ett fynd med varning bör alltid verifieras. Om varning eller intressant har valts bör man även skriva en text som informerar om detta och vad rapportören ska uppmanas att göra för att t.ex. dokumentera sitt fynd. Det kan vara lämpligt att för varje organismgrupp arbeta fram några standardiserade formuleringar.

Meddelande till rapportör

✓ Inget meddelande
Intressant
Varning

Nationell validering

Gäller endast fåglar i nuläget. Kryssa i rutan om valideringen ska göras av Raritetskommittén. Checkboxen aktiveras om "Ej noterad" eller "Varning" är vald som meddelande till rapportör.

Meddelande till rapportör

Inget meddela ▾

☐ Nationell validering krävs

Periodregler

När bör en art inte förekomma? En periodregel har två nivåer. Fynd som är på gränsen till att vara "normala" kan vara intressanta medan en art som rapporteras utanför det "normala" förses med en varning.

Det går att ha flera intervall och det går också att ett intervall som löper över ett årsskifte. Perioderna får däremot inte överlappa varandra.

Intervall 1

02-21 02-21

Intressant Varning

Meddelande

☐ Dokumentation krävs

Ta bort intervall

Lägg till ett intervall

Aktivitetsregler

Består av tre delar som kan användas var för sig eller i kombination.

Antal: Regel som anger att arten är intressant om antalet individer överstiger (eller lika med) ett angivet antal.

Aktivitet: Anges som aktivitetskategori. Gäller endast djur, och regeln anger när ett fynd är intressant.

Aktivitetskategori
Säkerställd reproduktion
Trolig reproduktion
Möjlig reproduktion
Stationär
Sträckande/migrerande
Spår
Död

Naturtyp: I vilken naturtyp är fyndet intressant eller kanske bara udda. Önskvärt vore att naturtyperna var noggrannare. Nu är de väldigt grovt indelade. Naturtyperna i sin nuvarande form är från starten år 2000.

Naturtyp
Kust
Vänern och Vättern (inkl. kust)
Inland
Fjäll
Öland och Gotland (inland)

Uppmaningsregler

En ny funktion som uppmanar rapportören att om möjligt förbättra kvalitén på fynden. Inte heller denna regel hindrar rapportören från att rapportera.

Uppmaningsreglerna slår till om ikryssad regel inte uppfylls.

Uppmaning	Förklaring
Kön	För verifiering är det ofta viktigt att könet anges.
Stadium	Ofta viktigt att ange ålder/stadium, t ex larv eller imago, 1K eller adult.
Media	Bra om bild, ljud eller video bifogas fyndet.
Art som substrat	Ofta viktigt att veta vilket substrat arten hittats på.
Bestämningsmetod	Hur är arten bestämd, vilka hjälpmedel har använts.
Samling	Önskvärt att belägg samlas in.
Noggrannhet	Om noggrannheten är sämre än 100 m.

Filter

Filter styr vad som syns i de tre vyerna. När ett värde kryssas i sker filtreringen omedelbart. I den första vyn blir de art/region-kombinationer som är framfiltrerade markerade med en svart ram. Vissa filter är redan förifyllda t.ex. art och bara arter med statusbedömning syns.

Region	Förklaring
Provins	Om provins är valt går det att välja en eller flera provinser.
Län	Om län är valt går det att välja ett eller flera län.
Havsområde	?
Rapportområde	Om rapportområde är valt går det att filtrera på ett eller flera rapportområden. (Rapportområden är valideringsregioner för fåglar).

Naturvårdslistor ▼ Naturvårdslistor Rödlistade arter ☐ Nationellt utdöd (RE) ☐ Akut hotad (CR) ☐ Starkt hotad (EN) ☐ Sårbar (VU) ☐ Nära hotad (NT) ☐ Fridlysta arter	Nationell klassning, värdena hanteras inte i Fyndregler.
---	--

Svensk förekomst ▼ Svensk förekomst ☐ Bofast och reproducerande ☐ Bofast men ej längre reproducerande ☐ Regelbunden förekomst, ej reproducerande ☐ Ej bofast men tillfälligt reproducerande ☐ Tillfällig förekomst (alt. kvarstående) ☐ Påträffad, okänt om reproducerande ☐ Ej längre bofast, nu endast tillfälligt förekommande ☐ Ej längre bofast, ej tillfälligt förekommande ☐ Osäkert om påträffad ☐ Ej påträffad ☐ Möjligen nationellt utdöd	Nationell klassning, värdena hanteras inte i Fyndregler. Filtrera med ett eller flera värden.
---	---

Taxonkategorier ▼ Taxonkategorier 3 ☐ Släkte ☐ Artkomplex ☐ Kollektivtaxon ☐ Sektion ☐ Aggregat ☒ Art ☒ Underart ☐ Varietet ☐ Form ☐ Sort ☐ Hybrid ☒ Morfotyp	Nationell klassning, värdena hanteras inte i Fyndregler. Filtrera med ett eller flera värden.
---	--

Regler (fyndregler) ▼ Regler Statusbedömning ☐ Har statusbedömning ☐ Saknar statusbedömning Periodregler ☐ Har periodregler ☐ Saknar periodregler Aktivitetsregler ☐ Har aktivitetsregler ☐ Saknar aktivitetsregler Uppmaning ☐ Har uppmaningsregler ☐ Saknar uppmaningsregler Artmeddelande ☐ Har artmeddelande ☐ Saknar artmeddelande	Filtrera fram arter som har eller saknar regler.
--	---

Datakällor ▼ Datakällor ☐ Artportalen (SLU Artdatabanken)	Ange vilka datakällor som ska användas. [Vad betyder att välja Artportalen?]
Observationsstatus ▼ Observationsstatus ☒ Alla ☐ Har fynd ☐ Har godkända fynd ☐ Saknar fynd	Visa arter (taxa) som har: Alla arter Har fynd Har godkända fynd Saknar fynd
5x5 km ▼ 5x5km-rutor Procent av rutor som har fynd >= % - <= % Välj	Värdet anger hur många 5x5 km-rutor arten är påträffad inom. Anger om arten är spridd eller lokal. Ange ett intervall i % för vilka arter som ska visas.
Status ▼ Status 2 ☒ Noterad ☒ Alla med frekv./reprod. ☐ Ej noterad Frekvens ☐ Mkt allmän ☐ Allmän ☐ Sparsam ☐ Sällsynt/lokal ☐ Oregelbunden ☐ Mkt sällsynt ☐ Extremt sällsynt Reproduktion ☐ Bofast ☐ Naturaliserad ☐ Troligen bofast ☐ Tillfälligt reproducerande ☐ Noterad, ej reproducerande ☐ Utgången ☐ Osäker ☐ Ospontan	Artens status i regionen. Filtrera på de regler som kan anges i Fyndregler.
Meddelande till rapportör ▼ Meddelande till rapportör ☐ Inget meddelande ☐ Intressant ⚠ ☐ Varning ⚠ ☐ Nationell validering	Välj arter som har: Inget meddelande Intressant Varning Nationell validering (fåglar)